Do Võ Phi Hùng Cựu Hs Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1000 — NGÀY THỨ TƯ 16 NOVEMBRE 1921 — NGÀY 17 THÁNG MƯỜI ANNAM NĂM TÂN-DẬU — NĂM THỨ 14

Directeur : NGUYỄN VĂN-CỦA
TÉLÉPHONE : 203
Adresse télégraphique : LUCTINH – SAIGON

GIÁ BÁN
Trong năm .... 12$00 ... 18$00
Sáu tháng .... 6$50 ... 9$00
Ba tháng .... 3$50 ... 5$00

BÁN LẺ MỖI SỐ ... 0$05
Mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn
(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)
閩新省六 報日中南
JOURNAL QUOTIDIEN
NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
s'adresser :
à Saigon : aux Bureaux du Journal rue Catinat, 155-155-157 (1er étage)
à Hanoi : aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn
à Paris : chez M. M. Mayence & Cie 9, rue Tronchet
Conditions à convenir pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chèques và mandats gửi mua báo thì đề ngay cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, tòa báo số 84 đường Pellerin cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

CÁCH LẤY «ĂN-KẾT»
VỊ ĐẠI-HÌNH

Cách-trí lấy ăn kết.
Chức việc Tuần-cảnh và chức việc làng đương thời nên biết

(Tiếp theo)

Hiện nay, bên Pháp, có hai sở Tuần-cảnh thí-nghiệm (laboratoires de Police) là sở lập tại thành Lyon và sở lập tại thành Paris mà thôi. Lấy làm lạ cho tôi lắm, chẳng hiểu vì cớ chi mà lập thêm trong mấy tỉnh khác, cho tôi hay về việc thí-nghiệm đấu tích mà làm sao phân nhân, thì chắc cho tôi thì cũng vô tận. Tôi đã có nói mỗi khi quan Ký-lục gặp những vụ ăn-mạng mất-mỏ, thế phải dùng khoa học mới mà tra xét mới ra, thì chẳng cần nhọc công, cứ cấy đến ông Bẹt-tô-Đông thì ra mối. Vậy thì sở Tuần-cảnh thí-nghiệm không những lấy đấu tay đấu chơn làm tang mà tìm bắt phạm-nhân; không những coi dấu chỉ tay mà tra tiền ăn của kẻ tai phạm; không những dùng để làm trường dạy chức việc sở Tuần-cảnh cho thạo nghề; mà lại rõ ràng là một cái trường thí-nghiệm để giúp cho tòa mà tra xét những vụ đại-hình cho ra mình bạch.

Chức việc Tuần-cảnh hay là chức việc làng gánh việc tuần do tỉ soát biết đặng cái khoa thí nghiệm nói đây, thì việc làm ắc đặng nhàn rẻ, lại làm dễ cho lính mật-thám tập-nói, làm dễ cho quan tra-án cật vấn. Gẫm chẳng phải là đều vô ích.

Phận làm chức việc Tuần-cảnh hay là chức việc làng đang cơn tuần vãng, bắt luận ngày đêm, hễ nghe tin báo có vụ ăn-mạng càng là trộm cướp sát-nhân thì chỉ mình phải mau-tới chỗ. Nếu phạm-nhân, hoặc sát-nhân hoặc gian-nhân đã đào tẩu đi rồi, không thể trốc hoạch liền đặng, thì, nếu gần quan gần cò, mình phải, trước đặn trong nhà, dấu ăn-mạng hay là trộm cướp chi cũng vậy, chẳng nên để cho ai vào tới chỗ mà làm lăn lộn cả dấu tay dấu chơn, chẳng nên đời đổi chỗ nơi một món chi cả, phải để y vậy cho quan, rồi sau đi báo cho quan hay là cò bót tới lấy ăn-kết. Còn như xa quan, xa quận, xa bót, xa cò, thì mình phải xem xét cho kỹ:

1— Dấu tay rõ vô đồ cây hay là đồ đồng, kiến kiến coi hiện đó; hoặc cốn trên khóa cửa;

2— Dấu chơn bước đi dưới đất cho nguyên đó; hoặc dấu chơn hai đứa khác đang xật với nhau;

3— Kiểm tang vật, hoặc một mảnh áo quần hay là khăn vấy máu bỏ tại chỗ; hoặc một sợi tóc cốn vướng trên ngón tay người bị giết; hoặc một mảnh giấy đốt dưới bếp, chảy còn phân nửa, hoặc dấu rắn của kẻ sát-nhân cầm người bị giết; hoặc dấu buột-bẩm trên bàn trên tủ còn in nguyên cảnh tay hay là bàn tay của gian nhân vô ý đưng đến đó.

Xét kỹ, cách lấy ăn-kết như vầy cốn quả hơn hỏi chứng; mà dấu tích ấy đều là chứng-sự đó chớ gì; song là chứng cảm; tuy không bằm không khai, không thốt mộ lời mà là chứng quả, chứng thật, ngay ngắn rõ ràng, không bớt không thêm, không tây không vị. Có đủ đều ngôn tay, đấu bàn tay, dấu bàn-chân, dấu móng-tay, dấu rắn, giấy-mà, khăn-áo, tóc-lai, thì đủ đàng rồi, cần phải chứng nào thêm nữa. Vì chẳng khác gian nhân hay là sát-nhân đã kỳ tên để lại mà nhận lấy tội lỗi nơi làm; chụp hình để lại cho người biết mà tìm bắt nó vậy. Trong các dấu kể trên đó, dấu mà chắc và thiệt hơn hết là dấu ngón tay, vì chỉ tay, mỗi người đều khác nhau; dấu cho anh em ruột thịt, giống nhau chi thì giống, chớ chỉ tay chẳng hề khi nào giống nhau bao giờ. Ấy vợ những đồ bằng đồng, bằng thau, bằng cây danh mộc bóng lán, hằng kiến, tay chẳng rờ đụng tới thì chớ, hễ rờ tới thì có dấu tay; gian-nhân bao giờ giữ cho khỏi đăng. Bởi cớ, phận mình đến tra xét trước, phải ngăn cấm người vào, để cho cốn nguyên dấu. Tay đặt-biệc chụp-hình những dấu ấy đem về thí nghiệm; nếu gian nhân là kẻ có tiền án, đã có chụp hình và lấy chỉ tay lại nhà hình rồi, thì tay đặt-biệc biết mà chỉ tên ra liền. Có người làm lâu thông-thạo cho đến đó, thấy dấu chỉ tay liền hỏi tên gian nhân, chẳng cần phải tìm coi bộ sổ.

Tính lại từ thuở ông Bẹt-tô-Đông mới lập nhà-hình đến giờ, nhờ dấu chỉ tay mà tìm bắt biết bao nhiêu án mạng. Chẳng cần bắt tử đồ mà kể cho xa; hỏi lại nhà hình Sàigon nầy đây, từ buổi mới bày dựng ra tới giờ, nhờ dấu chỉ tay, bắt biết bao nhiêu trộm cướp, Bên Pháp, nhiều bọn gian cũng quá lanh, biết sở Tuần-cảnh thí nghiệm là lợi hại lắm, chẳng dám để cho cỏ dấu tay in vào cây vào kiến chi, khi vào nhà người mà đào soát bẻ dụng kế mang bao tay, tục kêu là mang «găn». Vậy mà trành cũng không khỏi bị bắt. Cũng bởi, ăn trộm mà mang găn thì bắt hiện lấm; vì vào nhà lạ tối đen, tay mắt chẳng thấy chi, chớ tay không, rờ đụng chi chẳng biết; cốn tay mà có mang găn, thì rờ không biết đặng. Lại cốn thêm nữa, khi leo tường khoét vách, gần đâu chắc mấy cũng phải rách; gần rách chỗ nào thì, chỗ đó tay bị lói đa; mà hễ tay có chỗ lói đa ra, thì chỗ lói đa ấy cũng để dấu đặng vậy. Sở Tuần-cảnh thí-nghiệm bên Pháp đã trưu tầm đặng nhiều đàm gian-nhân mang găn như vậy. Như đàm tên Ray-nô (*Reynaud*) — tôi còn nhớ, nếu chẳng sai lầm — cũng mang găn vào tiệm Bắc-kiền-Tiên (*Beckensteiner*) là tiệm bán da-lông tại thành Lyon mà trộm đồ giá hơn chín-mươi lăm ngàn quan (95.000 fr. 00.) Cũng bị gần rách, lói tay, để dấu tay nơi tủ kiến mà bị tróc hoạch. Sáng ra, cho bảo cò-bót tới, có tay đặt-biệc chụp hình dấu tay nơi cửa kiến đem về nghiệm xét; không đầy mười phút đồng-hồ, xét ra quả là dấu tay tên Ray-nô; Vì Ray-nô có tiền án, nên có hình và dấu tay để tại nhà-hình. Lục ra đem đọ, chẳng sai một nét. Bởi cớ mới biết chắc Ray-nô ăn trộm mà để quyết án.

Cũng cốn lắm vụ, cũng có dấu tay vậy, song bị chộng chập nhau coi không phân biệt; thế khó mà khám nghiệm cho ra; mà tay đặt-biệc dùng kiến hiển-vi mà coi, rồi ra phân biệt cũng đặng; cũng bắt được gian nhân đề như trở tay. Cốn nhiều vụ ăn mạng khác, không ai biết kẻ sát-nhân là ai mà chỉ chứng, mà cũng không có dấu tay mà nghiệm xét, sở Tuần-cảnh cũng chẳng gọi là khó; miễn có dấu tay chơn, dấu quần áo dựa vào đâu đó, hoặc dấu chỉ chỉ chẳng hạng; hoặc nửa, một sợi tóc, một sợi lông, một sợi râu cốn đó cũng đủ mà tra xét ra đặng. Cho đến bụi-bẩm dính trong áo, cũng đủ cho tay đặt-biệc tìm ra. Như vụ tên thợ-mộc giết người trong hốc vắng. Chẳng để một dấu chỉ, một vật chi lạ mà tang, duy có một cái áo của tên sát-nhân bỏ quên gần bên thây người chết đó thôi.

Mà khi sở Tuần-cảnh thí nghiệm, đến lấy ăn-kết, ai cũng trường cho là chuyện vô cớ, khó mà tra xét cho ra; vì áo, ai lại không áo, biết áo của ai mà nói. Vậy mà tay đặc-biệc thấy áo có bụi, lấy đem vê đặt kiến hiển-vi coi, thì thấy quả bụi đóng áo ấy là bụi mạc-cưa nhỏ rỉ, lại cũng có một hai mảnh cây cốn gin theo; coi ra nhìn, thấy dấu, thấy lằng vật cây cốn in rành rành và thấy mũ cây cốn vẫy rõ ràng. Lấy đó làm tang mà để quyết cho tên sát-nhân là một tên thợ-mộc. Nghiêm xét ra rồi, chẳng khỏi bao lâu, bắt đặng tên sát-nhân, quả thật là tên thợ-mộc.

Tóm lại, cách nghiệm xét mà tôi đề lược thuật ra đây thật là cách đặc-liệc rất mầu; người mà có gánh vác về phần trách-nhậm, như chức việc sở Tuần-cảnh và chức việc làng như Hương-quản vậy mà chẳng nên để ý tìm tòi mà lợi dụng chẳng ru? Vẫn biết cái lẽ nghiệm xét dấu tay chẳng phải là nghề mỗi-mỗi đến thông thạo; lính vội làng không thể lấy đó mà trưu ra; song cái ý từ tra xét chẳng cần chứng sự, cứ lấy những dấu hiện tại làm tang có mà ngụ tình ý, và nghiệm lý, thì có thể để thấu để tìm hơn là nghe theo lời kẻ nói vậy người nói khác.

Rốt đây, tôm luận chi cốn một đều, theo cách tra xét tân thời, đặng cho tà cần yếu cho chức việc tuần-cảnh là cần yếu cho chức việc tuần-cảnh và tài gia làm: *là phải gìn giữ chỗ đi mang trộm cướp cho nguyên; chẳng nên vào ra lộn xộn làm mất hết dấu vô cùng chẳng nên đổi đổi hay là lấy một món gì trong đó cả.*

Lê-hoàng-Mưu.

BIẾT TIẾNG TÂY
chỉ nói chuyện với Tây

BIẾT TIẾNG TA
chỉ nói chuyện với vợ

Ngày nay là buổi thế-giới thông-đồng, đường giao-thiệp càng ngày càng nhớp nhượp. Chẳng luận là dân-tộc nào, phàm thấy mặt nhau nói chuyện nhau được là qui. Sự qui lắy, chẳng nhẳng trông là hiểu được tánh-tình nhau, mà hễ nhau hiểu được tánh-tình nhau, mà hễ nhau thôi, lại giúp ích được cho cuộc lợi-tài của hai nước; hai nước có thể giao-thông nhau khoáng-trương ra cuộc lợi-tài, thì nhân-nhân-nhiên một vì đại-biểu trong nước qui-hóa lắm. Mình đã biết tiếng ngoại-quốc, mình đã hiểu-nhiên một vì đại-biểu trong nước mình, thì mình phải hết công chỉ nào đem đường cho dân trong nước hiểu các đều lợi-tích khai-sáng của bên-xứ đối với ngoại-bang, ngoại-bang đối với bổn-xứ, thì dân trong mới hiểu mà tổ-chức nên cuộc kinh-tế lợi-tài lớn-lao ra được; cuộc kinh-tế lợi-tài dân mình đã tổ chức ra được, thì nước mình mới có thể giàu thạnh cho. Đây là nói đại-khái cái chủ-ý người biết tiếng ngoại-quốc có ích lợi cho nước nhà về đường giao-thiệp là thế.

Còn cớ cảm đều bài — Biết tiếng Tây chỉ nói chuyện với Tây mà luôn, nếu tôi xin tỏ ra đây, để mong các bậc bổ chư đọc-giả chất-chiaa gẫm, đều có chỗ nghị-luận sai lầm không đáng ăn bác di cho, mà chẳng những bác di mà thôi, tưởng các những chỗ sai lầm mà thôi, tưởng các ngài hữu-chí sẽ bổ-nghĩa biết tiếng tây, cũng nên lỗ bày ý-kiến cao-thâm để phát-minh trong nước về đường tân-học ta buổi nầy mà dân ta đang nghiên tại nhưng mà chỉ trông nghe những lời chân-ngôn của các ngài truyền-bá nào là tư-tưởng, học-thuật mới mẻ, nào là kỹ-nghệ, văn-chương huyền-diệu, diễn giải ra bằng tiếng bằng chữ nước mình cho quốc-dân được hiểu cái công-phu học-nghiệp của các ngài là người đam đáng mở nẻo là một vị đại-biểu của bình-dân trong nước.

Thiết tưởng học-giả nước nhà ta hiện nay, chẳng chi cần-thiết hơn bằng — là được phổ-thông; nhưng muốn phổ-thông ra được cái ánh lỗ rạng của văn-minh học-thuật bấy giờ, sợi dên hang cùng nẻo tối, nếu trừ ra công-đức của các ngài thì không phương chi thấu đáo được. Nếu các ngài chẳng phụ cái công-trình, thương đến chẳng tác mình cón u-ám trong đường học mới, thì chẳng những biết tiếng tây chỉ nói chuyện với tây thôi, mà cũng là ra được cái tư-tưởng bằng tiếng nói mình, bằng văn-tự mình cho bàn dân đang nhớ ơn tư-tưởng hữu-ích nhiều công du-học qui hóa ấy. Thật mong lắm thay!

Nói đến sự học, thì dân ta như ấm như gấy, trông đến sự học, thì dân ta như cơ như khác, chẳng những trông nghe được cái tiếng-lâm truyền-bá của các ngài tân-học mà thôi, thậm-chí tiếng nói của nước nhà cũng còn bẩn-chất lắm.

Sự bẩn-chất đó, chẳng phải tôi dinh-kiến lấy tôi, thường nhứa nhà học-thức ta cũng đồng cho rằng tiếng nói ta lấy làm «bẩn-chất». Thật thế, buổi nay lại rên bẩn-chất hơn nữa — Muốn đem những tư-tưởng của mình mà trước-thuật ra bằng tiếng Annam, thì lấy làm khó lòng hết sức cho nhà ngôn-luận ta bây giờ. Bởi sao mà khó?

— Là vì biết tiếng Annam chẳng những chỉ nói chuyện với vợ, phải còn giao-thiệp với anh em trong một nước; song cái chủ-nghĩa giao-thiệp khắp trong một nước, thì cách nói-năn lại khác hẳn cái chủ-nghĩa ở trong một nhà, trong một xóm vậy. Cái chủ-nghĩa giao-thiệp trong một nước khác hẳn với trong một nhà, trong một xóm bao nhiêu, thì cách ăn-ở nói-năn cũng khác hẳn đi bấy nhiêu vậy. Phải dụng-tri lấy luận-lý cũ, dung-hòa với chức-nghiệp khai-sáng tối-tân của quốc-dân ta buổi nầy.

Lấy thế mà suy, thì đã biết tiếng nói ta lấy làm bẩn-chất cho nhà ngôn-luận ta là đường nào! chẳng những biết tiếng Annam chỉ lui-cui nói chuyện với vợ hòi, phàm có tỏ ra đều chi mới mẻ, việc chi tân-tân, thì phải được chính dẫn lại những lời cho dễ nghe để hiểu để truyền-bá cho nhau, thậm-chí không có những lời dễ nghe dễ hiểu, rồi cũng phải bước xen vào hoặc văn Tây, hoặc văn Hán, thì mới dùng hiểu với tiếng ta cho thêm tính thêm rõng; tìm phương thế nào làm cho quốc-dân ta ngày kia khỏi than rằng «tiếng nói ta lấy làm bẩn-chất».

Song chủ-ý của nhà ngôn-luận là thế, mong sao quốc-văn ta, từ đây sẽ mở rộng ra, phàm nghề ai mới đến — tiếng nói ta bẩn-chất, tiếng nói ta bẩn-hạ, thì dường như ai xâm gan cắt ruột đau đớn một cách khó chịu có cùng. Ngày đêm tiềm-tâm tra-cứu, đi đường trở trong nghĩ-ngợi, được một tiếng nào hợp lẽ, được một câu nào trúng cách, thì trân-trọng như báu như ngọc, để ngôn-luận trên bảo-chương làm tiếng phổ-thông trong nước mình, sự tương biết lấy gì cần. Ôi! nghề ở chỗ như đau lấy ruột, kiếm được lời như mở tất lòng. Song, đam hiến với quốc-dân thì chẳng phải vậy. Dường như chịu nghèo mà làm người tiếng-nhục, đành bẩn-chất cho không chưa mở mang; hễ thấy đều nghi-luận chi cả, xen vào một đôi câu mới, chưa lắp-ngữ suy mới đó cho rõ, thì là chửa mày, ủ mặt, chắc lưỡi, đến, thì là chửa mày, ủ mặt, chắc lưỡi, lết đầu: «nói tiếng gì không hiểu». Cái sự khó-khăn của phần nhiều trong độc-giả thế ấy, đối với quốc-văn ngày nay, vì có khác nào sự khó-khăn ta ăn phó-mách (Fromage) của người xưa bấy đâu, nhưng cái sự ăn phó-mách khó-khăn ta ngày xưa, ta không chán mày, ủ mặt, không chắc lưỡi lắt đầu, thành-thỉnh mà chửi: (tôi ra sự người ta nói mình nhà quê, không biết ăn đồ lạ). Đến nay lập quen rồi, biết phó-mách là ngon, là ngon.....

Ôi! vốc chi các nhà đọc quốc-văn ta bấy giờ, để lòng như các nhà ăn phó-mách lấy hồi trước — rằng hàm-hình mà nhân-nại lí lẫu, rồi quốc-văn ta cũng sẽ có cái mùi ngon ngon như phó-mách các ngài ưa ăn ngày nay đó vậy, thì quốc-văn ta chẳng những khỏi «bẩn-chất» mà thôi, mà ta cũng khỏi mang đều BIẾT TIẾNG TA CHỈ NÓI CHUYỆN VỚI VỢ.

ÁI-VĂN.

Vô-tuyến điện

Tin Điện Bordeaux ngày 8 novembre
Vấn-đề Giảm binh

Các khám-sứ Hoà-kỳ sẽ đự hội-nghị Hoàng-tiền, nhóm hồm thứ năm để bàn-nghị trước vấn-đề giảm binh, thì có nghị luận đến việc giảm số tiền xuất dùng về binh bị, mỗi nước phải bớt là bao nhiêu.

Tiếm đến những lời bàn-nghị ở hội-nghị Hoa-sing-lon sẽ giải kín, không rao-bao ra. Một ngàn thông-tin như-báo ở các nước sẽ đến thành Hoa-sing-lon để là không được dự thính. Mỗi ngày sẽ phát ra một tờ công-báo kể sơ những việc hội-nghị đã bàn cho thôi. Có khi Hội-nghị nhóm chẳng cho người ngoài vào nghe nữa.

Những tờ phúc của các hội-viên, những bản nghị-sự sẽ các-báo hay ra.

Từ đây, không ai dám toán trước những việc hội-nghị sẽ kết-luận. Thông-tin riêng của báo l'Echo de Paris ở Hoa-sing-lon cho hay rằng Hughes có ý muốn cho chư quốc nhóm thương là để cho các sứ-giả được thảo-mật nhau. Thông-tin ấy lại nói Hoà-kỳ muốn cho Đức phải giảm và Pháp phải được yên-ổn. Hồng-mao phải giảm binh nhưng sẽ định cho giảm giảm binh những được qua. Trung-hoa sẽ được độc-lập, còn Nhựt được quở-mang thêm song cũng phải có giới-hạn. Trung-hoa phải vay bạc của chư-quốc ngoài-bang hội cho không được vay của ai khác. Các nhà thiệt-nghiệp thì được tự-do. Đường xe-lửa Est chinois (Đông-Trung-hoa) sẽ được độc-lập, còn Nhựt quản-lý các đường xe-lửa Mãn-châu không ai được tranh giành.

Vấn-đề Nhựt

Thành-chủ mới Quản-lý Vạn-quốc hội là ông Wellington Koo (người Trung-hoa) Hội làm Khánh-mừng sự-thái sang du Hội-nghị Hoa-sing-lon, thì hội Quản-lý nài cho ông Hkmana làm quyền Chánh-chủ hội bởi vì hội đã định rằng phải viện của mỗi nước có chủ một lần, thay phiên nhau, tuy chức chủ đầu của nước mà sắp thứ tự.

Tin Havas ngày 7 Novembre 1921
Tờ chiếu Pháp đã đến thành Niu-Ước

Thành Niu-Ước (Hoà-kỳ) thông gió rằng Briand và ông Sarraut khám-mang nước Pháp sang dự Hội-nghị Hoa-sing-lon đã đến thành Niu-Ước rồi.

Vụ vua Sa-hy

Tin bên tỉnh-thành Hồng-gô-ri nói rằng đự-đình phế vua Sa-hy và đông Hiếp-hoàng đã duyệt y rồi.

Tin A-lê-man

Tin thành Bet-lanh (Kinh-đô A-lê-man) Bọn thân-binh-đảng Thủ-trưng Dalo từ Ech-bank (Espagne) đã bắt được bốn-sô chín người.

Tin thành Kent-xây

Tòa đại-hình Kent-xây xử ra Londru (Londres) là, cảo và tội giết và làm chết thảy mười một người tỉnh-nhân. Sự-tích đã có nói trong báo Lục-tỉnh hay tự trước. Nay xin nhắc sơ lại như vầy: Londru là trai có đương-cơ-nghiệp-nhà, thì có nàng chịu vân-vê phòng không. Hội có nầy sang qua ở no. Mà mỗi người-mình về ở với anh ta ít lắn hết thích, không biết bên sát anh ta. Lại nói tên ấy đã giết cả mười thì chẳng vì gian thêm một mỏ. Phần đông tỉnh nhà nữa và điều là đón ba-gô-ngoài cho sẽ. Sau vì ra thì Londru sang-khoé của người đó ba mươi thì bắn giết figurer ấy đi mà giấu mất-thây. Tuy-có ro rằng vì xét trong bếp nhà và có tương người, vì hào ở sau nhà và cũng lượng được xương người nữa. Thì coi lắm đại-hình phán-đoán lẽ sao.

Cảo-cuộc lễ ở thành Montpellier

Được giám-cuộc Millerand đến viếng Trường canh-nông rồi phán-gia và khánh-đã Ba-ri.

Đờn khảy tai Trân
HAY LÀ
Vịt nghe Sấm

Tên nầy chứ-quản mua báo lắm ngài đông thinh tương ứng. Lo sao mà từ Nam chí Bắc, từ Nhựt-bản tới Tạp-chí ghe phen phiền nào vì nỗi mất Báo cùng Tạp-chí; mà bọn nào cũng không giữ gìn theo phép, làm cho nhà báo cùng chư-độc-giả mua phải lắm khi thơ từ phiền mạo thêm đa. Vậy bọm nào trộm báo sao nó không coi bài giữ gìn theo phép mà ăn nán cái hồi. Mỹ theo ý tệ-giả tưởng hơi đau mà viết thư cùng Quản-lý nhà báo cho bọm coi quí thể cả hai. Nghĩ sao nhà báo tham tiếc gì 5-10 từ báo sao? mấy trăm mấy ngàn tờ con giữ đường, huốn là 5-10 từ: còn để lại làm gì, vào có phải mất chiếu mà ra lớ bao ý tệ-giả nghĩ cho đứa trộm báo nào đó nó nghe thấy cái bài giữ gìn theo phép như thế đớn khảy lại trâu hay là vịt nghe sấm vậy thôi, chớ nó nào có biết sự gì là quan-trọng, còn sự gì là không quan-trọng đâu, nên tệ-giả, nghĩ việc ngồi mà viết thư cùng-nghị thôi để tệ-giả viết một bài bài mà khuyên những đứa tiểu-nhơn có lẽ khi hữu ích chăng. « Ô! mấy trăng chẳn bao ôi! lẫy vẫy tai cho lớn mà nghe, mỗi đây đó vài tháng nay, có lính cần quan đầu-tì Điền-tin truyền cho mấy ông chủ nhà thì phải cho những người phận sự Điền-tin hay rằng: trong điều luật hàng chớ ai mà cang phạm vào đây, thì 5 ngày tù cho đến 2-3 năm tù, mà bọm trộm báo nó coi là sự chơi chơi! Xin các bọm trộm báo cùng đoạt báo rằng mà giữ gìn theo phép kẻo có ngày mang họa; đừng tưởng là việc trò-chơi mà gặp lấy tai-ương.....

Mới người rất gian đoạt báo.
Ng.-C.-C.

Đông-Pháp Thời-sự

Nam-kỳ

THƯỢNG-NGHỊ CHÁNH-PHỦ

Chiều bữa qua 15 novembre, Thượng-nghị Chánh-phủ đã nhóm hội, hai bởi theo lệ thường có đọc bài diễn-văn rất dài luận giải về việc nước.

SAIGON

Ăn cắp xe máy bị bắt.

Chiều bữa chúa nhựt 6 novembre, một người tuần phạm-hà-vi xe máy lại vườn «bỏ rỏ» đã hành. Xe đựng ngoài nhà «xét» vào sân đã tới chưng rồi ra lấy xe thì xe đâu mất, kiếm cùng không thấy thường khi nhà cai ai khuấy chơi đây, hôm tối vẫn trại hồi vườn «bỏ rỏ» kiếm trong mấy làm cây cũng không đặng. Thành linh thấy người-cơi xe máy mất đó đạp chạy, chủ tình rượt theo thì đặng đến ở bót rồi khai bổ khám lớn.

CHOLON

Lính gác

Bùi-văn-Ngôn, 22 tuổi, dân làng Đa-phước tỉnh mất thám, gặp mà lấy mất cái đồng hồ trái quí giá 6140 của Trần-văn-Minh, 19 tuổi, ngụ-hương dân làng Thanh-Trà, tỉnh Gò-công, ngụ lâu Kiêm chưa được mà buôn bán.

Cả ba tên nầy là Huy, 50 tuổi, Hoà, 22 tuổi, và Tuấn, đồng lõa, kiếm chưa được.

Tình nhân bạo bệo.

Võ-văn-Hoàn, 20 tuổi, dân làng Bình-Đông (Giadinh) bắt đặng tên Võ-văn-Ba, 3 đường quai Boinard, cô-hàng tình nhân ý là Phạm-thị-Ngôn, 20 tuổi, bỏ ý mà trốn, có lấy hết mười đồng bạc và áo quần giá mười đồng nữa.

Trộm 7 ngàn đồng

Cách chẳng bao lâu đây, Nam-Xuân ở đường Thủy-Binh (Chaufoo) bị ăn trộm hết 7 ngàn đồng bạc. Đi thưa, sở tuần thanh kiếm nơi đã ra mối. Mới bắt Ng. Đại-Ya vì nàng là chủ mưu ăn trộm nầy. Xét mà bắt đặng 7 cái giấy trăm. Chỉ nàng đưng bị bắt giải Tòa hòa vì tội đồng lõa chứa của gian.

SOCTRANG

Đi không có lại

Hồm 20 octobre, thàng Lý-thi-Lê, giao cho con ở là Hai-Đệt hai lượng vàng, 8 đồi vàng, hai cái đây chiền đồng hồ, một sợi dây chiền đeo cổ, một cây kiếu, biểu đem đến tiệm Saizan mà cầm. Cho đến bữa 2 November cũng không thấy nó trở lại, thấm mới đi thưa sở con đem tìm kiếm hiện nay mà chưa thấy.

Đồ ký tinh, hết chứng Bảy trăm đồng

Cách-trí

Hồm 2 November, có người bán cho sở sơn đầu hay rằng một cái thay ma tấp đụng mà biên, rồi đa phần lang Thăng-nhơn Ông sơn đem đi với một người hương chánh và một người chưởng đầu đến nơi, vớt thấy lên bờ coi kỹ thì thấy hai đầu bàn đụng là tai mà và dưới nách phải là.

Thấy vậy ở đoạt đem về nhà chứng bà, là giết người đem bỏ chứng 20, 25 tuổi,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỞI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi và thuốc trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sãng Algérie quả thiệt là đồ thổ sãng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu *Trái Đất*

Trung-kỳ

THỪA-THIÊN

Bắn được hổ

Ông Cố-đạo ở làng Sơn-quế mới bắn được một con hổ 60 ký bằng súng hỏa-mai, nhưng bắn được, rồi mà để nó tiến gần, chẳng là liều, thì tức-cảm bỏ tiếp ông đông lắm, đến gần mà thanh là đánh huyền thiên, hễ hoàn hồi đực vào một nhà, nhà bên bịch vào. Chẳng hề vô ông Cố-đạo ở làng ấy, cũng tiến đem súng đến, leo lên mái, nhà, rồi chạy tranh ra mà bắn xin xuống, chẳ vai phải thì hễ chết ngã. Nghe đâng đang đã lắt da phát khó lắt chết.

Sơn thủ làm hại.

Độ nầy ở các làng Duyên-sơn, như Lại-bằng, Sơn-công, Vân-xá, Phú-Đề, Ấn-đô v.v. sơn thủ phá hại lúa mà và cây việt-khoai sắn nhiều lắm, nó kéo nhau đi từng đoàn, mỗi đoàn kể đến ba bốn chục con, bỏ cả xa vào đám độ vài mươi phút đồng hồ, thì chỗ ấy lúa hay là vật gì, đều bị ăn và vậy đạp lan hết. Ho có cái phiền nhau mà canh giữ, song cũng không tiết được. Ấy cũng là một sự thiệt hại cho nông dân ta nhiều lắm.

Bắc-kỳ

Bà già chết trên xe lửa.

Chuyến xe lửa từ Bắc-ninh đến Bắc-giang, có một bà già không biết quan chỉ ở đâu chết tại trên chuyến xe lửa ấy. Vậy đã bao ông có đem chôn. Chẳng rõ rằng cái cớ bà bệnh gì. Tội-nghiệp thay.

LANG-SON

Dưỡi được giặc về Tàu.

Một toán giặc người Tàu đã vượt qua bờ cõi địa-hạt hình thổ nầy ở núi lung-vung để bị các tuần-quân của ta đánh chạy lạc và đã đuổi về Tàu ngày 22 octobre. Ta giết được 3 tên giặc và bắt sống được 9 đứa, lấy được 9 khẩu súng kiểu Mauser và 700 viên đạn. Ấy đã giẹp yên được mối lũ giặc.

Hội-đồng Quản-hạt

Kỳ nhóm 9 novembre.

(tiếp theo)

Khi Ông hội-đồng *Trương-văn-Bền* đọc đớt mấy lời diễn, ông hội-trưởng xỉ đem ra bỏ thăm, còn ông *Guganel* nói rằng lúc của ông *Bền* ước xin đây nầm mươi đã có ước xin rồi thì chẳ nên bàn lại việc ấy. Đoạn quan Thống-đốc Nam-kỳ nói rằng thế nào rồi đây cũng sẽ cất một cái trường trung-đẳng học-đường Vinhlong. Ông lại nhắt thêm rằng : và xin đã trường collège de Mytho lại chớ nên bàn cho địa-hạt Mytho. Ông hội-trưởng đem ra bỏ thăm thì hội-đồng ưng phê y như lời kết luận trong tờ phúc của hội phải viên.

Ông hội-đồng *Bền* thật là một vị đại-biểu rất xứng đáng, đã có đủ tài học luận bàn biện thị và lại có nghị lực trong cơn ấu lo nghĩa-vụ cho quốc cho dân, nên vì mọi việc gian bào quốc dân là một việc rất đại ích cho hậu vận con nhà Annam ta, mà ngài có bàn đi cải lại hoài, không biết thối chi. Bởi thế, nên ngài có ước xin lắm đều khác nữa rất nên hữu ích, rồi tôi sẽ được đích mà đăng bào lần lần cho chư tôn xem, thiết tưởng những đàn trong quan ngài lắm đại-biểu đó chắc rằng cũ thấy đều lấy làm hữu hạnh mà trích cỡ được một người tay mặt biết giữ trên trích nhâm mình đối với nước và đối với dân-dụng ông *Trương-văn-Bền* vậy.

Ông *Trương-văn-Bền* có vấn quan Thống-đốc mấy lời như sau nầy:

Vấn-đáp An-nam có thấy lấy làm cảm động mà thấy ban-hành lới nghị đã ngày 20 juin 1921, về việc học chánh tại bổng Pháp.

Trước khi ký ký sang Pháp mà học thì phải đến xin tại định quan Đốc-học chánh mới cuốn sổ lưvel universitaire có ghiêm hình và tên họ, chủ và ngày sanh mình, chỗ ở cùn cha mẹ, tên trường nào mình đi học trước đây, học bổng hay là phu cấp của Nhà-nước cho mình, bằng cấp tài năng của mình, chỗ ở quanh thông lin của mình tại bên Pháp. Cuốn sổ ấy sẽ có quan Toàn quyền giữ.

Những giấy tờ của người bổn-quốc sang Pháp mà học hồi thêm sẽ đã tại phòng quan quan Đốc-học chánh.

Thế thì tôi xin hỏi Chánh-phủ nói cho chúng ta biết vậy việc nầy bỏ buộc cả thảy người bổn quốc sang Pháp mà học hay là bỏ buộc những người có học bổng, đi học nhà nước chăng, mà thôi.

Quan Thống-đốc nói Quan Đốc học chánh cũng Đông-pháp có cất nghĩa vấn-đề nầy cho ngài nghe rồi. Người có nói rằng thế là buộc ấy là buộc những người có học-bổng của nhà nước mà thôi.

Ông hội trưởng nói : Việc cũ đây là, bởi thế-lệ buộc chỉ không phân biệt. Sau tôi sẽ đăng báo các lời ước xin khác.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

Thể thao

Banh ru-bi

Chiều chúa nhựt, 13 Novembre, hội «Saigon Sport» phải đấu với hội « Cercle » kỳ chót hết trong mùa banh ru-bi. Song hội nầy không có đủ tay chơi nên có cho «Thể-thao-Tổng-hội» hay trước và xin chịu thua.

Nhưng mà «Thể-thao-Tổng-hội» và hội «Cercles» mấn cho bởi chiều kỳ có sự giúp vui tại vườn hồ, nên xin hội «Stella» và «Stade Militaire» cho người giúp hội «Saigon Sport», tuy vậy mà cũng chẳng đủ, ra chơi có mười hai người mà thôi. Còn bên hội « Cercle », lên nầy ra đã 25 người.

Bên «Saigon Sport», vì sự phụ lòn như vậy nên chẳng biết đăng ý nhau, thành ra cuộc chơi chẳng đăng hay, phải thua bên « Cercle » sáu bàn, rồi gỡ đăng ba bàn.

Cũng vì đấu-chiu mà sanh đánh lộn

Chiều thứ bảy, tôi đi Cholon, xe chạy ngan sân banh của hội «ToBo Sport», tôi thấy có người đông đảo, và một hội mặc áo vàng, với một hội mặc áo sọc đỏ sửa soạn dượt với nhau.

Tôi muốn coi cho biết hai hội chơi thế nào, nên xe vừa ngừng thì tôi bương bả lại sân banh liền. Tôi nơi thì đã thôi tu hít nhập cuộc rồi. Tôi hỏi ra mới rõ hội mặc áo vàng là hội «CHỢQUÁN», còn hội mặc áo sọc đỏ là hội «DONAI - Sport». Xem một hồi thấy bên «CHỢQUÁN» thắng hơi phần, đem banh qua gần cửa goal cho «DONAI» ghe phen. Chẳng bao lâu mà đã ăn đăng hai bàn.

Trong lúc ấy tôi gặp người anh em cũ tôi, mắng mảng rỡ, chuyện trò mà quên ngó theo trái cầu. Thình lình đâu nhỏ đăng gần bên tôi la lên rằng: «Banh lộn rồi».

Tôi ngó lại thấy quả như lời, thấy một thầy áo vàng đang đánh với một thầy áo sọc đỏ, còn mấy thầy kia xúm lại cang, mà cũng có lời ...

Tôi muốn biết vì sao mà sanh ra sự đánh lộn như vậy, nên lại hỏi một thầy áo vàng khác. Thầy trả lời rằng: «Bên «DONAI» chơi xấu qua nên bên nầy giận mà đánh đó.»

Hai bên tăng ra rồi, chẳng bên nào muốn chơi nữa.

Tôi đi về, và đi và tức giận thầm. Giận vì sao trong cuộc đấu-cầu của hội annam mình thường sanh ra đánh đập như vậy.

Cái cuộc cầu chơi nầy hay ra đã lập lượng gần cốt, và chơi cho tiêu khiển đỡ thời, an cũng chẳ kiểu, mà thua cũng chớ nên giận. Sao mấy thầy đó chẳng xem lấy cách chơi của hội «Gindich Sport» và các hội langsa mà bắt chước? cách chơi thiết rõ ràng, chẳng biết oán thù. Bằng có khi lầm lỡ chút đỉnh, thì có ông giám-cuộc phân xử.

Ước chi tôi đây về sau những ấy rất quý như vậy chớ có nữa, mà làm cho những người đến xem cũng phải buồn giùm.

N. T.

Ngày 16 Novembre 1921

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sơm mai
Nhà nước	7 40
Ngân hàng Đông-Pháp	7 40
Ngân hàng Hongkong Shanghai	7 40
Ngân hàng Chartered	

GIÁ BẠC ARGENT FIN TẠI LONDRES

	Sơm mai	
Tại Paris ngày 15 Novembre 1921		
	Trả mất	Trả lấy
Ngân hàng Đông-Pháp	28 75	27 75
Ngân hàng Hongkong Shanghai	28 25	27 75
Ngân hàng Chartered	28 25	27 75

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

Tại Paris ngày 14 Novembre 1921	
Ngân hàng Đông-Pháp	64,84
Ngân hàng Hongkong Shanghai	64,83
Ngân hàng Chartered	64,80

QUỐC TRÁI CỦA ĐẠI-PHÁP

Tại Paris ngày 15 Novembre 1921			
Và lợi 3%	52 15	Và lợi 5 % 1920	69 75
Và lợi 5 % 1916	90 20	Và lợi 6 % 1920	97 00
Và lợi 4 % 1918	65 25		

KẾ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Cholon bao trả lại giá miễn trừ hết số	
Vinhlong	4$70 và 4,80
Gò-công	4,95 — 5,00
Mỹ-tho	4,90 — 4,95
Vĩnh-long	4,85 — 5,10
Sađec	4,75 — 4,80
Nam - vang	4,70 — 4,80
Giá thường thường bạc trắng	

Giá gạo tại Sài-gòn bao không tính thuế môn bài

Gạo Annêlêo n° 1	25 0/0 tấm, 1p	8,30 và 8,40
Gạo Nhựt-tiên n° 2	40 0/0 —	8,50 — 8,60
Gạo Annam n° 2	50 0/0 —	7,30 — 7,40
Tấm		4,60 — 4,70
Cám		2,50 — 2,70

Tàu ở Marseille sẽ chạy qua Đông-pháp

CAPARCONS kà Shoemaker : GENERAL 16 décembre
ANAMBA GÉNÉ, 20 décember — ANDRE LEBON 13 janvier 1922.

Tàu chạy đi Pháp-quốc

Chiếc ANDRE LEBON 2 giờ chiều hôm 15 Novembre sẽ chạy qua Pháp.

HÃNG NGÀNH và NGƯỜI THAY MẶT trong cả hoàn cầu HÃY HỎI SÁCH có hoa hình đăng chánh và hãng nào sẽ cho không

HÃNG DESCOURS & CABAUD

Produits Métallurgiques

VỐN 40 TRIỆU QUAN

BÁN SỈ — BÁN LẺ

ở Saigon 55 1, Quai de Belgique

HÃNG BÁN Giá rẻ hơn hết TRONG HIỆU CỰC ĐÔNG ở Nam-van (PNOMPENH) GẦN SƯỞNG PROTECTORAT và ĐƯỜNG DE VERNEVILLE

Hãy đến viếng kho chúng tôi, kho thiệt tốt và lớn hơn hết trong cõi Đông-pháp, hay là viết thơ cho chúng đôi mà hỏi giá, thì chúng tôi sẽ tiếp ước và trả lời mỗi cách tử tế lắm.

Có một mình hãng nầy thay mặt cho :

— Hãng xe hiệu Decauville : Xe rẫu, đường rầy, các món phụ tùng thay đổi theo xe rẫu và đường rầy ;

— Hãng xe hơi hiệu " Berliet " : Xe hơi dùng thường và xe chở đồ (cemions).

— Hãng Ripolin : Dầu sơn Ripolin ;

— Hãng thuốc súng : Hột nổ, ngòi và thuốc súng ;

— Hãng Bergougnan : Vỏ và ruột xe hơi hiệu " Bergougnan " ;

— Tủ sắt Le Gaulois " cay khóa không được và đốt không cháy. — khóa có bực tốt hơn khóa có chữ :

— Hãng xương tàu ở Tonkin : Phân vài nuông và đồ trồng tỉa.

Đồ thử :

— Đồ dùng về việc trồng tỉa : Cây ruộng, cây vườn, đồ cuốc, và rưu, đồ vật dụng cho mấy sở trồng tỉa ;

— Đồ dùng cho những người lãnh việc làm : Đồ khí dụng cất nhà, sắt để dùng đúc sang, đá sắt đẹp, tròn, vuôn sắt làm nồi hơi (chaudière), sắt bằng mặt đen và xi kẽm, kẽm lớp nhà bồm hơi (chaudière), sắt bằng mặt đen và xi kẽm, kẽm lớp nhà bồm để đem nước vô ruộng, bồm nha cha, vân vân, ống gan hiệu Turquet ống xi kẽm, ống chỉ để dùng đặt đường nước, ống thép dùng theo nồi hơi (chaudière) ống đồng và thau ;

— Vật dụng làm nhà : Song hồng cầu, ống khóa, bản lề, chốt sắt, đinh, ốc, bu-lon boulons, giấy kẽm mảnh mảnh dầu, mảnh mảnh, đinh, ốc, bu-lon boulons, giấy kẽm mảnh mảnh dầu, mảnh mảnh, vật dụng trong nhà : Đồ dùng nấu ăn tráng sành, xi-chỉ bằng mi-nhôm (aluminium), đèn, bàn ủi, lò, bàn chải, sáp đánh tủ, sáp ong ;

— Bằng, ghế hiệu Thonet thiệt ;

— Những vật dụng như bàn cân vàng, thước vàng, đầu sơn, dầu trong, produits chimiques giấy gai, giấy cables, 55 mỹ bồm, bồ làm sao, bồ làm mui xe hơi, xe hơi và nước bồ tưới nhà.

Ai muốn mua sỉ (*en gros*) các hàng lụa Bắc-kỳ (*Soieries du Tonkin*)???

Như : Lãnh rộng trơn, bông lãnh hẹp, đẹp minh bằng, minh quế, viền bông đơn bà bông tiêu, bông bội mà, hoyt lông, sữa trắng 7 chỉ, ao trơn, ao bông, lụa các thứ, nhiều, minh gò v. v. mặp mảng, bông phẩn, là cây, đan, trắng bội mà.

Nên viết thơ tức thì cho tiệm MAISON TONKINOISE DÔNG-TRIỀU, Rue de la Soie n° 4 à HANOI, mà mua.

Tiệm ấy mới chế ra thứ lãnh 1 cây 2 đầu đi mới mầu tốt và chắc lắm, khác hơn bằng nhiều mình gò và ghế thonet, ghế chao (Rocking-chair) bằng mây nhẹ mà rất ngồi lắm.

Buôn bán thiệt thà và đã tính giá riêng rất hạ cho mấy nhà mua sỉ đặng kiếm lời nhiều.

Viết thơ lấy kiểu (échantillon) cũng đặng, hay là muốn khiến mua sẽ đặng kiếm lời nhiều hay là viết thơ cho chúng tôi cho hay hàng (clients) chẳng hề tính mấy bao giờ.

Gói contre-remboursement, song gởi một phần tiền trước hay là gởi trả đã trước thì sẽ đặng trừ 2/, về cái phần tiền đã trả trước đó. (Toute avance de fonds sera déduite de remise de 2/).

Gởi mandat trước xin đề như dưới đây :

Madame LUONG-NGOC-BÀN, 4 Rue de la Soie à Hanoi.

VIN TONIQUE ET BI-NUTRITIF DU DOCTEUR RIP

Vệ-sinh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trên kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mòn hồ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cứ lão thanh đồng, một mấy tuổi tối, coi trẻ, lại mạng hơn xưa.

Còn con nít liệt nhược, đơn bà mất máu, có huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, đa thật đó sẵn, tinh thần trán kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marins số 190, Cholon.*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue des Marins CHOLON.

PHARMACIE DU VIEUX PÉKIN
VIN TONIQUE et Bi-nutritif
DU DR RIP
Depot Pharmacie Sach-Kim-Hoa
Pharmacie Franco-Chinoise

Luật hộ Annam

TRÍCH LỤC CÁC ÁN TÒA

Về sự chứng nhận làm nợ

1 — Nếu nhiều người hiệp nhau mà làm nợ thì tờ nhận phải hiệp nhau mà trả cho tất số nợ. Nếu trong bọn mà có người không thể trả được, mấy người kia cũng phải trả tất số nợ. Nói tắc là : nếu nhiều người chung nhau làm nợ, ký là mấy người đến thiên tren, cái số nợ ấy, nghĩa là trong mấy người đồng ký lên vay đó, chủ nợ muốn đòi người nào thì người ấy phải trả cho đủ số nợ chung nhau mà hồi đó. Đều làm giấy cũ nhỏ khoản đó hay là không nói rõng vậy.

Nếu nhân người vay mà một người trả, người trả ấy có được phép đòi mấy người kia lại chăng ? Có, vì khi nào chung nhau làm nợ, ta nhiều số tiền vay, ký chia cho nhau, hoặc chia đồng, hoặc chia không đồng. Thế là mỗi người thiếu một phần nợ. Cho nên người trả tất nợ trả đưm nợ cho mấy người kia, cũng cho chủ mấy người kia mượn tiền mà trả phần của họ. Bởi vậy người ấy được phép đòi mấy người kia cũng như là một người chủ nợ đòi nợ vậy.

2 — Khi gặp nhau vay nhiều của người ta, nếu mình có tài-sản chi đâu mình không làm lớ cũ, chẳng chẳng khác nào mình có cho chủ nợ tôi vậy. Vì sao ? Người chủ nợ bởi vậy mình có gia-sản, bởi rằng mình có thể trả nợ, mới vui thích cho mình vay. Nếu trong lúc mình trả chưa tất nợ, mình đem gia-sản mình bán lớn cho người khác, ký là mình gian, không muốn trả nợ cho người. Luật định những tờ mua, bán gian sản ấy trái phép phải hủy.

Hai khoản mới kể trên nầy rõ trong án Tòa Phúc-án (cũng kêu là Tòa Thượng-thẩm hay là Tòa trên) xử ngày 22 Novembre 1917, Ông Cayroon ngồi Chánh-tòa. Hai ông thầy biện Pressenge và Sazie cãi lẽ.

Sự tích như vầy :

Tên Cầu, tên Đốc và nói bạn vay của ông Vang-quan một số bạc 4,000 đồng. Tên Cầu trả 151 số bạc rồi, sau đó tên Đốc vẽ nói bọn mình ông chẳng nhỏ thiếu.

Nay vay ngày 12 décembre 1912, đến ngày 12 décembre 1914 mới hạn. Cũng trong hạn ấy, ông chẳng đến làm tờ bán cho tên Mộc một chiếc ghe lường giá 100 đồng (tờ làm ngày 8 Avril 1914) và làm tờ ngày 28 avril 1914 bán cho tên Vinh ba miễn vườn và một miễn ruộng giá 200 đồng.

Tòa Phúc-án.

Xét vì theo phong-tục người Annam, nhiều người thiếu nợ, thì mình phải trả tất số nợ. Nay tên Cầu đã trả tất số nợ rồi thì được quyền thu chủ nợ mà đòi thu Đốc phải nơi Đốc thiếu ;

Xét vì trong hạn-kỳ nợ tên Đốc làm tờ ra bán, lại làm tờ đoạn-mãi vườn và ruộng cho tên Vinh là chân một mình lại là đồng mới là tên thành chánh ngồi cho Mộc và Vinh ở trong đồng gia-tộc lẽ nào không biết Đốc mắc nợ của vợ chồng Vang-quan, cho nên thuận việc mua bán như vậy ? Vì ý gian-dối, lập thế đăng khỏi trả nợ cho thu ;

Lại xét vì Cầu đã trả lết nợ cho Vang-quan rồi thì Cầu được quyền thay mặt Vang-quan mà đòi số nợ Đốc thiếu, cho nên Cầu được phép xin hủy các tờ đoạn-mãi Đốc làm gian.

Làm án như sau nầy :

Hủy tờ Đốc làm ngày 8 Avril 1914 bán một chiếc ghe lường cho Mộc và hủy luôn tờ Đốc làm ngày 28 Avril 1914 bán vườn và ruộng cho Vinh ; ghe và vườn, ruộng phải cầu bồ lại để tên Đốc đứng làm chủ, Cầu được phép kiện tịch-biên gia-sản ấy.

Qui khách sang Saigon

Chiếc *André Lebon* mới đến có ông danh-y *Tuffier*, vẫn là một ông quan thầy mổ-xẻ rất có đại danh.

Trong lúc chinh-chiến ngài làm Giám-đốc về khoa mổ-xẻ trong đạo quân, kiêm nghị-viên tại *sous-secrétariat du service de Santé*, ngài có giúp lắm công lao cho Mẫu-quốc và cho quân lính. Nay ngài mới thăp tùng chiếc *André Lebon* sang dự viếng cảnh Saigon, Bồn-quản xin kính lời chào mừng ngài và nội bửu quyến.

Kỳ giờ các nhà gởi bạc cho Ngân-hàng Thiệt-nghiệp

Thơ mới

Bản hội Ủy-viên các người gởi bạc cho Ngân-hàng Thiệt-nghiệp kinh mời các vị gởi bạc đến dự Đại-hội, tại nhóm tại dinh Đốc-lý Saigon ngày thứ hai, 21 novembre, 5 giờ chiều đặng kiêm-soát mấy đều nầy :

1° Lập hội nhóm.

2° Thơ-tin vấn-lai của ông *Lasseigne* về tình-cảnh hiện-giờ.

3° Lời báo-cáo về hiện tình của quan Trạng-sư *Gallet* làm, nhơn danh hội Ủy-viên, và chỉ bảo phương tiện nào phải làm.

4° Bàn nghị về các việc.

Hội Ủy-viên.

Quan phó lãnh binh Chi-na qua Saigon

Chiếc *André Lebon* chạy về Pháp có chở quan lãnh binh *Tsing-ky-Kehuan* đặng ngài qua Pháp-quốc rồi đi dự hội tại Genève.

Quan phó lãnh binh *Tsing-ky-Kehuan*, lãm chức nghị-viên tại sở phi-thoàn của Chánh-phủ Bắc-kinh, nay được phái đi làm đại-biểu cho Chánh-phủ dân-quốc Chi-na đặng dự hội vạn quốc. Chắc ngài qua thế cho ông *Wellington Koo*, làm đại-biểu cho nước Tàu, qua hội tại Hoa-sanh-đông.

Quan sứ thần Claudel

Ông *Claudel*, sứ-thần nước Pháp tại Nhựt-bổn, mới giả từ Đông-pháp, quá giang chiếc Amazone đặng sang qua Nhựt-quốc.

Nông vụ

Bentre. — Mưa nhiều quá nên hai cho lúa mùa mới cấy trong mấy chỗ ruộng thấp, lúa mùa đã cao ngoi lên. Giá lúa thường thường bực trung từ 4p.10 tới 4p.50 còn gạo từ 6p.40 tới 9p.00 mỗi 100 ki-lô.

Tây-ninh. — Lúa sớm khởi chín. Lúa mùa mọc lên tốt. Vì ruộng ở Tây-ninh cao nên mưa đã không làm hại nhưng có hề trông mùa năm nay khá như mọi năm thường.

Giá lúa bực trung từ 4p.50 còn gạo từ 8p. 80 mỗi 100 ki-lô.

Nam-vang nông vụ.

Battambang. — Nhờ có mưa trong tháng septembre và octobre nhiều nên công vụ mùa-mần làm xăng tớt. Lúa mọc lên xanh um có mới thạnh mậu, mùa hội có thể khá.

Công-văn

Vì lời ngài quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 27 octobre 1921.

Các nhà học sanh có hàng cấp trường ấn-bả Cholon.

Đầu thị Ngọc	N° lớn 220
Cao thị Quơi	231
Nguyễn thị Ngan	233
Nguyễn thị Phát	234
Nguyễn thị Thanh	235
Võ thị Qua	236
Dương thị Luân	237
Trương thị Ngọc, lanh	238
Đặng thị Chiêu	239
Nguyễn thị Diệp	240
Nguyễn thị Út	241
Nguyễn thị Đo	242
Nguyễn thị Sơ	243
Bùi thị Phụn	244
Nguyễn thị Thom	245
Nguyễn thị Phẹp	246
Phạm thị Mui	247
Vang thị Sưu	248
Nguyễn thị Pho	249

đăng cấp hàng là môn-bài thiệt thọ hàng sáu.

Giao tùng sự.

1° quan Lương-y tổng-lý nhà thương Bản-quốc đặng giúp việc nhà thương bảo-sanh Cholon.

Đoàn-thị-Ngọc và Nguyễn-thị-Do.

2° quan. Thanh-biện chủ tỉnh Châu-đốc.

Cao-thị-Quơi và Nguyễn-thị-Ngan.

Hãng thầu EMILE PEYSSON ở Saigon ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có cho mướn films Langsa và người quốc đặng hát bóng.

LỜI RAO

Lối 8 tây với 10 Novembre 1921, có người mất một sợi dây-cổ có 113 hột trân-châu (perles) xỏ vào một hột trân-châu nhỏ tử mỗi hột trân-châu. Ở đặng đâu có một cái khoen hằng vàng cũng nhận hai hột trân-châu phân nửa và hai có hột chiếu (hột xoàng) (giá là 4000 đồng).

Nếu ai có biết kẻ nào xỉ được thì xin đem đến hay là cho ông cò sở Mật-thám, lo về việc hình chánh. 162 đường Catinat Saigon, cho ngài hay.

Hãng Thuận-Hòa

Môn bài 29, 31 đường Catinat, Saigon

Ông Ch. NGUYỄN-PHÚ-KHÁI làm Administrateur-Délégué

Hãng nầy buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng vốn 1.000.000 quan.

Mua trà bạc hay là bằng giấy Quốc-trái cũng đặng.

RƯỢU SAM-BANH ROSELLY uống điều đàng ngon ngọt, hãy uống thử thì hiểu.

RƯỢU MOUSSEUX ông người Annam dùng.

RƯỢU COGNAC (cổ nhắc) JOBIT 7 ngôi sao. Thiệt ngon uống tiêu mà ích bổ.

RƯỢU STELANE Ngoại Annam hãy mua đi phòng khi đau bung hay là ăn không tiêu.

RƯỢU STICK đồng như quinquina vậy.

XE HƠI HIỆU LANGSA « PHILOS » Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác.

MÀU SƠN HIỆU COLORIN.

Giấy cho đờn bà Annam dùng.

Giấy tây bottine, và souller thứ thượng hạng.

DẦU THƠM HIỆU GOLCE tiêu nầy thơm lắm.

DẦU MENTHE và MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA.

THUỐC HIỆU HIỆU MARYLAND, ICEBERG, KASBAH và VAGYAR gói 10 điếu, 50 điếu và 50 điếu, hút thơm miệng và không khó cổ.

Người ANNAM hãy mua đồ của HÃNG ANNAM THUẬN-HÒA thì mới thiệt là giúp cho Đông-bang.

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON —

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhứt hạng bào-chế sư

KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vẫn là cử-nhân bào-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trùng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi khứng đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiều hiền dài sĩ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lần thuốc bên tây gởi qua đều có thì nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

Đặt tiệc, tùy lòng khách

CÓ PHÒNG QUÁ RỘNG TRÊN LẦU

NẤU ĂN THỢ LANGSA

Mỗi phòng có nắp, quạt điện trên

SAIGON - PALACE - HOTEL

NHÀ HÀNG ĂN-NGỦ, đường Bd Charner và Carabelli

PHÒNG TẮM.

PHÒNG DẠM. CHỖ XỨC SỞ, ĐỀU LÀ TINH ANH SẠCH SẺ

Mỗi đêm đều có hát bóng cho khách ngồi uống rượu xem chơi.

Chư vị đến xem thử thì thấy là vui lắm.

Bán đêm giờ nhà cũng được, chẳng hề lòng tiếp rước.

英 YENG-YENG 英

CAFÉ ET RESTAURANT

SAIGON — N° 35 et 37, Rue Pellerin — SAIGON

Lễ khai-mở: 1921

Bữa hiệu dời lại 2 căng Phố lầu rộng lớn và mạch cả, ở đường Pellerin số 35 và 37. Trên lầu có phòng riêng để quí khách đãi tiệc.

CAFÉ & RESTAURANT YENG-YENG

N° 35 et 37, Rue Pellerin — SAIGON

NGÀY 5 NOVEMBRE 1921 nhà hàng CƠM-TÂY hiệu TĂNG-YENG KHAI TRƯƠNG, tại 2 căng nhà mới

ĐẶT TIỆC, BỔN HIỆU TÙY LÒNG KHÁCH

Việc NẤU NƯỚNG, BÁNH THÁI, thì THỢ NẤU-ĂN nơi Bổn hiệu thiệt rành nghề.

Còn việc CHƯNG DỌN, CỖ BÀN, Boy cũng là thiện nghệ

Dầu đánh bóng hiệu MIROR là một thứ tốt hơn hết trong các vật chất để dùng giữ nước sáng và mới luôn luôn cho những đồ mình dùng bằng loại kim là đồ thau phong thổ nê trước trong xứ thường hay bị ten sét. DÙNG THỨ ĐÊN ÁT CHỊU LIỀN.

Bán lẻ trong cả: tiệm tạp-hóa và tiệm bán đồ đồng sắt tại Nam-kỳ và Trung-kỳ.

MIROR

Bán sỉ tại Hãng MARSEILLAISE D'OUTRE-MER

Một mình trữ bán

Ở đường Chiter — SAIGON

TỰ DO DIỄN ĐÀN

(Tribune libre)

Ngô công Việt-qui

Đã lâm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng: nơi mục Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để chịu lấy quí bình luận cho thỏa mãng ý muốn. Nhưng hồi, cũng đã lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều có chỉ hằng lấy râng tên kỳ dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vào. Ấy là mỗi đều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nếu việc quả, mình đơm đương cầm viết chép ra để gương giáp tích, có sao lại sợ mà nác danh? Hà chưa phải là khiếp nhược chăng?

Vì cớ tật khiếp nhược ấy, gây rối, bước Bổn-báo tỉ dấy, những bài ở đâu gởi đến, tên kỳ không rõ, hoặc Bổn-báo, không nhận biết, thì Bổn-báo không ăn hành. Lại còn những lại tin hành trong mạc nầy, thì Bổn-báo để trọn nơi phần người kỳ tên gánh chịu lấy những đều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V.

Cái bịnh tật-đố

Ai là người có bịnh tật-đố? Hỏi vậy ai đại gì mà xưng. Kỷ-giả cũng không biết ai đâu mà chỉ; vẫn bịnh tật-đố nó không phải như phun, cái, ghẻ, chốc, lại cũng không vàng vỏ, xanh xao hòng thấy biết cho rõ ràng. Đừng nói chi tới là nhục nhằn phàm phu, đầu cho Biến-Thước Bà-Đà, Cao-Hôa, Cao-Huốn, cũng phải bó tay; tuy có thần châm pháp chỉt, diệu tế linh dược cũng không phương điều trị. — Nói vậy cái bịnh tật-đố là cái bịnh hết trị vô y sao đây? Tưởng không phải nó ở trên trời rớt xuống; thì cũng là dưới đất chun lên? ? ?

— Không đâu, nó là cái bịnh thông thường của loài người, hết cứ lớn bé trẻ già, hễ có tánh xấu thì vương mang cái bịnh đó. Suy ra thì biết cái bịnh tật-đố phát tại tạng tâm; cho nên mới sanh cái lòng ganh ghét. — Trong tạng phủ con người cho kín chịu hại; thế mà không gây mòn ốm-o gì cho người có bịnh tật-đố, gầm cũng là thay!! — Thật là hại chớ, mà nó hại cho nhơn-quần xã-hội, hại cho chủng-lộc dân-doàn; duy người có bịnh tật-đố thì mập mạnh luôn. — Tật-đố là gì? ? Muốn lợi cho mình để hại cho người là tật-đố. Nói vậy nghe ra chưa xát; phải nói người nào giỏi hơn mình thì ganh, người nào hay hơn mình thì ghét; bày cái thói ngăn đàng chơn ngõ, bày cái đều ghét ngỏ ganh hiền, cho nên bịnh tật-đố nó làm cho trên dưới không thông, nước nhà nghiêng ngửa, công thương đình trệ, tài ngũ khuẩn cùng; Hầm là một trong cây, vun trong ảo đó.

Vậy thì phải liệu lẻ nào mà giải tiêu cái bịnh đó đi, chớ không lẽ ngồi chờ cho sét đánh họ? ? Thế thì cây lấy ai đây? Cây mấy ông đã hơi tốt đợng đặng kêu rao, thì họ chế rằng khua mỏi uốn lưỡi; cây mấy ông quyền cao lộc cả đặng sửa trị, thì họ lại nói ý thế ỷ thân; cây đến sở cảnh-sát tuần phòng, mà truy tróc, thì họ cũng không phạm hình phạm luật. Thế mà biết còn cây lấy ai? Ở, cây mấy ông thấy tu khí đặng, vì có câu đồng đạo giả tương liên tương ái, đồng nghề giả tương tật tương đố, mà họ lại nhiều lắm thuế trốn xấu.

Ôi! Cái bịnh tật-đố thật khó trừ! Trên đây tôi có nói cái bịnh thông thường của loài người; bất cứ dân-tộc nào, xã-hội nào, không nhiều thì ít, nước văn-minh thì dần dần tiêu-diệt, nước dã-man thì lại tăng lên.

À, vậy ta bắt chước theo nước văn-minh phải làm cách nào đây? Có phải tốc hợt chải ở-gả cho đẹp, mất mang kiếng kẹp cho oai, thất cà-ra-vách (cravatte) cho dài; bản đồ tây cho đúng. — Ôi! Cái phương pháp đó không đặng đâu! Nào khác kẻ ôm rơm đi chữa lửa; chín e họ lại cười rằng mất sạ gả vàn minh.

Ấy thì phải sao cho trên sáng dưới ngay, cha hiền con thảo; chồng hòa vợ thuận, bậu-bạn mến yêu; dành dự thuần chánh, hằng niệm cầu kiêng nhẫn kiệm cần, hằng trường chữ khoan nhơn ái lạc. Đến chừng nông thương thanh đạt, kỹ-nghệ chấn hưng, anh tài từ ấy chen chưn, tật-đố phải toan giấu mặt. Không đợi bàn tiên phép phải, mà rồi cũng hiệu cũng thiên; không cầu thuốc thánh thầy thần, mà rồi cũng an cũng trị.

Ước cho bài nầy đăng qua mất mấy bác tật-đố còn răng mắng tôi nói lấp nói xàm, thật là may lắm vậy.

Lương-mộng-Liên

Cuiao máy.

TIN MĂNG

Tiếp tin M. Huỳnh-trí-Phú Cholon cho hay rằng ngày 15 Novembre 1921, 10 giờ ban mai, thầy dưa lịnh điệc-nữ **Điệp-thị-Lê** về làm bạn cùng M. **Võ-văn-Khoa**, Tham-biện Công-chánh tại tỉnh Tân-an.

Bổn-báo chúc xin cho loan phụng hòa minh, bách niên tục ước.

L. T. T. V.

TĂN TƯỚC

Ông **Hứa-chơn-Quan** Hộ-trưởng hộ thứ nhứt, Cholon, mới dâng ban tước Huyện-hàm, mở tiệc mừng vui thiết đãi thân-bằng cố-hữu; mới ngày 18 tháng 10 Annam, 6 giờ chiều vừa tiệc.

Bổn-báo mừng cho ông Hứa-chơn-Quan và chúc cho ông Phước-Thọ.

L. T. T. V.

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y DEHAUT mà xổ thì chẳng chi phải

CỮ ĂN

và an dưỡng trong phòng.

Thuốc hườn nầy dễ uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Ít tiếng vì một vật quí

Như muốn nói tốt cho sebung dum hì làm nó có bao sách mới vừa. Nhưng không đặng bao nhiêu cho là vì thiên hạ thuở giờ hay lựa mà đáng nó thì thôi. Bởi vậy nên những vật như vậy bán Paris, thường bán chạy lắm.

Bầu đen công có bán bốn, giá không [illegible] giảm, 1f.50 mà thôi.

Nước-mắm

Hiệu Huỳnh-Hương « Phan-thiết »

Chủ là THƯƠNG-LÊ-NGHĨ.

Lò-nước mắm nầy sáng tạo trên năm chục năm, cách làm kỹ lưỡng, có đem đến phòng thí nghiệm Saigon tra xét ngày 12 Octobre 1921.

Lý-đoán phòng thí nghiệm: Nước mắm chứa nhiều chất đạm khi muối vừa chừng làm kỹ và đựng kính.

Chứng rằng nước mắm nhứt hạng.

Xin ghé mắt

Kính lời quí ông, quí bà trong Lục-châu xin lưu ý giùm mấy lời Nguyên-xích-Hồng cáo bạch trong quí báo L. T. T. V. và C. L., đặng khỏi lầm trường Huỳnh-công-Phát với trường Nguyễn-xích-Hồng, vì hai trường khác nhau xa lắm!! Nếu lầm e cho trường tận tâm lo phận sự, phải mang tiếng theo trường kia mà chớ!!!

Nay kính tỏ,

HUỲNH-CÔNG-PHÁT.

ĐÈN LÒA đốt có mãn sáng, hiệu BEST và WIZARD.

Ít tốn dầu.

Không hình bao,

Sáng trắng ngọa.

Không hay nghẹt,

Dễ đốt.

RẺ

Nội Nam-kỳ có một mình tiệm

TRẦN-QUANG NGHIÊM

84 đường Espagne Saigon

Có trữ hai hiệu đó mà thôi.

Sông lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

Điều hay giữ bền mạnh: Bình-thế có một vị điều chế đã người sẽ bổ mà bền-bỉ cho vậy tay mạnh mẽ nghiệt ở hết, ăn dưng chất bổ, ăn mới nhỉ ngon, ngủ ý người tại người đồng cai tất cả bao công sáng-chế.

Ngày nay có một người đã thêm 2ng. bổ thế cho hết tại đều hay cay đắc lắc cam mà cần cho sức lực thêm phát khơi vậy? Ông đã đặp tại vầng: Cả chất lạ đã mà bổ, cả đều tài trước bổ tinh ngon hay cũng nên

Ly nhỏ rượu Quinquina Gentiane hiệu Mamet là một thứ rượu trường sanh bất tử.

Người khách nghiệm rượu nhỏ cũng có tiếng nhiều một việc trường thọ nên hàng, hiu vẻ mà vui đã mau cho đồng Bình rượu Quinquina Gentiane mà đăng nhiều hiệu. Thiếu chi đồng có ấy thay mạnh, cũng bởi rượu nhỏ đã gom rượu ấy đem vô mà uống bổ quanh năm.

Có bán trong các tiệm hàng xén (épiceries)

Nguyễn-văn Bủp

(THỢ KHẮC ĐỒNG)

Propriétaire du Salé-Jon à Bình-nhâm Lai-thiêu

Chỗ làm khắn bằng, Bombay và nhiều tàu đã kêu kim-thiết, có khắc tốt mướn kết tinh lại đúng như nơi vậy, rất tiện; phải đo nó, hàng muốn vẽ thì khỏi đo. Cón muốn đay mỏng tây 1 muốn tây 8 tới 4 lớp thì. Giá khắn có 3 hạng: hạng nhứt 3 đồng, hạng nhì 2 đồng rưỡi, hạng ba 2 đồng. Qui ông muốn sắc phải tới chịu thì phải trên 2 khắn, gởi contre-remboursement cũng trừ tiền trước tiệc cho 2 mối.

Kính cáo

Lời rao

Cho mấy chủ xe kéo cho mướn

Nên dùng thứ Cao su paeus C.G.M cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12$50.

Ruột (chambres à air) 5$00

Bán tại Hãng sầu Cao su, ở đường Douaument Saigon.

Thiệt khéo hạng nhứt

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN ĐỨC NHUẬN

35 28 Boulevard Paul Bert Saigon.

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường mỹ-nghệ, mà được 8 cái bằng cấp đến nơi Mạnđi. Hình vẽ thiệt tánh xác và để trăm năm không phai.

Chư quí vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên vẽ thượng tất giá cả và cách nghĩa phân minh.

Trần-văn-Trí

76 rue d'Alsace-Lorraine 76. Tiệm cầm đồ SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy và xe kéo. Bán xe máy và xe kéo. Có đóng đồ xe kéo cho mướn cùng là xe khá.

Người chủ tiệm nầy đã có làm tiếng trong hàng người Langsa, mới lập tiệm cầm đồng xe kéo chắc chắn và kỹ lưỡng lắm mà lại bán giá rẻ hơn mấy hàng khác.

Hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, mốn bán số 4 cỏ bán đồ nhứt đồ y phục cho đờn ông và các cậu trai đồng, đồ đi tốt theo cách văn-minh, mà giá lại rẻ hơn các nhà buôn bên Đông-pháp.

Có bán áo so-mi, cà-ra-vách, nón đi chơi và nón cối ngựa, đi mưa hay, đi xe hơi, vớ, giày, vớ vấ quần áo cho con trẻ; tiêu thơm, đồ để dùng đi đường, đồ đùng hoa hình, đồ để chơi Tennis, đá banh, vân vân.

Trông mía

Muốn bán một số đất bưng luôn một cuộc 40 mẫu, có 15 mẫu trồng mía rồi 5 mùa. Một bầy trâu tơ, 4 bò cày lớn, lò nấu đường, cuốc, xuồng, v. v. Tọa-lạt tại vàm rạch Tây-Ninh và mé sông Vaico, gần Chân-thành và ngan bến tàu M. F.

Ai muốn mua hay hỏi thăm đều chỉ, xin do nơi quản Lục-Tỉnh Tân-Văn sẽ chỉ rõ cho.

Các nhà phá hộ ở nhâm chỗ không có đèn điện khi thì nên mua đèn hiệu TITO LANDI thắp bằng cồn sáng mà dùng.

Đều nầy lối hơn các hiệu đèn khác.

Có trữ bán sỉ tại hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, mốn bán số 4.

Trong lục-châu quí vị nào muốn đăng rượu chác trắng và đồ thiết tốt làm bằng nước trái nho thì nên đến hãng là viết thơ cho hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, mốn bán số 4.

THƯỢNG-HẢI DƯỢC-PHÒNG

Trồng răng và thay con mắt

M. THIỆU-CƯƠNG chủ nhơn tiệm cái đường Marins số 188 Cholon.

Có gởi thuốc tại tiệm ở chợ mới Saigon, hiệu Quản-lê-Đường đường Schrader và tiệm Minh-Phát chợ cũ đường d'Adran số 68

Cáo Bạch

Bổn được phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều đăng nhãn con « Bướm Bướm » làm tin, chư quí vị có mua thuốc của tiệm tôi hãy nhì cho được cái nhãn nói trên đó mới thiệt là thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uổng vào thân hại.

Bổn hiệu có gởi bán nơi các tiệm thuốc ở lục tỉnh, như quí vị muốn đăng gởi thơ đến cho tôi, hoặc gởi mandat theo mặt lược hay là gởi contre-remboursement (nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lấnh thuốc) Còn như chư quí vị muốn hỏi thăm việc thuốc men cùng bịnh hoạn chi thì cũng sẵn lòng trả lời lập tức.

Các thứ thuốc bán tại tiệm

1 Hồng đơn thủy (Thuốc nhứt răng)	0$35
2 Bạch trược hoàn (Thuốc đau lậu)	0 40
4 Hành cam tích (Thuốc sáng lái)	0 50
5 Phấn trắng ngăng (Phấn trừ mụng)	0 20
6 Hồn đơn chỉ khái thủy (Thuốc ho)	0 30
7 Hồi thôn đường (Trị sang độc)	1 00
8 Lâu đi phát tánh hoàn (Thuốc rét)	0 10
9 Chỉ khái hoàn (Thuốc ho)	0 10
10 Bông pha tăm thuốc	0 10
11 Thuốc sổ mũi	0 10
12 Bầu sổ	0 20
13 Thuốc cam (nghẹt ho)	0 20
14 Tăng được thủy (Thuốc xét lác)	0 20
15 Thu phụt cao (Thuốc xức ghẻ)	0 20
16 Dầu mán	0 25
17 Hoàn liêu hoàn (Thuốc trị sang độc)	1 50
18 Khí thống tăng (Thuốc trừ)	0 40
19 Chỉ khái đường (Thuốc ho)	0 40
20 Tiên sư hoàn (Thuốc bổ thận)	1 00
21 Phát tánh tăng (Thuốc nóng lạnh)	0 10
22 Thống trị thủy (Thuốc trừ sáng)	0 25
23 Chỉ khái tăng (Thuốc ho trừ đàm)	0 10
24 Khơn đơn (Thuốc bổ chứng)	0 30
25 Bổ tăng hoàn (Thuốc bổ)	0 10
26 Sạch phượng hoàn (Bổn kinh dưỡng tâm)	1 00
27 Bổ phế thiên hiệu (Thuốc ho)	0 40
28 Trừ đương hồi	0 10
29 Cam tích tăng	0 10
30 Kim phụng hoàn (Bổn tánh)	1 00
31 Ninh thần hoàn (Thuốc bổ)	1 00

32 Thuốc nhứt đầu	0$10
33 Tại đắc tăng (Thuốc trừ đau)	0 20
34 Thủ thống hoàn (Đau bụng)	0 20
35 Tiêng được cao (Thuốc xức lác)	0 20
36 Hồng rêu tăng (Thuốc bịt rêu)	0 10
37 Tẩy độc thủy (Rửa rêu đen)	0 20
38 Đâu thương hồi chứng	0 25
39 Huyết trung hồi (Thuốc bổ)	1 20
40 Tỉ trăng thủy (Bổ chứng)	0 20
41 Bổn bạc bổ	0 20
42 Chương nhơn đơn (Trị phong hàng)	0 20
43 Kương nhơn thủy (phong tăng)	0 40
44 Lịch chuyển hoàn (Thuốc trừ)	0 20
45 Đâu đốc thủy (Thuốc đau mình)	0 20
46 Hồng được cao (Thuốc đau mắt)	0 20
47 Phấn trắng sáy	0 20
48 Thống lợi thông (Thuốc mắt)	0 10
49 Ích tiêu đương hoàn (Bổ chứng)	0 10
50 Đâm nhơng vô sanh hoàn	0 20
51 Thiên thông cao (Thuốc nhứt đau)	0 20
52 Bảyn phương thủy (Thuốc uống khác)	0 20
53 Thuốc trừ rớp	0 10
54 Tam đọc hoàn (Thuốc đau bổ cũ rợi)	1 00
55 Ích nhơn hoàng, trị đờn bà thui ngăm	1 00
56 Ô kim hoàn, trị đờn bà khi sanh đẻ	1 00
57 Tỳ hợp hoàn (Trị phong)	1 00
58 Hoàn thiên tán (Bổn bà khi sanh đẻ)	1 00
59 Thêm đinh hoàn (Thuốc dưỡng thai)	0 20
60 Đương minh nhân thủy (Thuốc con mắt)	0 20
61 Nhơn đơn tăng	0 20
62 Trừ tỉ hoàn (Thuốc thương thích)	1 00

Có sách thuốc chỉ các chứng bịnh, rất có ích, khi mình coi bịnh chi, để ra coi thì sẽ thấy chỉ rõ cách thức mà dùng thuốc, như quí vị ai có cần dùng, thì bổn hiệu có gởi cho không.

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thấy khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

PHARMACIE - PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLLÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE như hạng bào-chế sư kề nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát Tây. Bán đồ thứ thuốc lạ, đồ thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mình thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

HÃNG

ông P. Ribeyrolleset Cie

10, Place du Château d'eau, Saigon

số 10 gần giếng nước Saigon

Có bán máy lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thợ rập máy giỏi ở tại hãng.

MÁY TỐT CHẮC.— Ai muốn sắp đặt xét nhà, thì chỉ giám không ăn tiền công.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ đồ phụ tùng

Đường Lagrandière số 99 và 101

ĐẮT-HỘ (SAIGON)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Lời rao

Cho mấy ông thợ chụp hình, dầu thiện nghệ dầu hèn chơi

Tại hãng PHOTO-STUDIO, 135-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có; tính thêm giá bán Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Nonobiez v. v...

Cũng có đủ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình và nghề vẽ cảnh (Peinture) bán đồ bán lẻ cũng được.

Có khuôn đề lồng hình chưng khéo lắm, thứ nào cũng có, muốn bề hình khác, chưng tiền lắm.

Có chụp hình cho giấy thuốc thần nữa.

Có bán kiếng, giấy, đủ thứ thuốc mang hình. Giấy Bromure 1/2 brillant seulement từ hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì 5 $ 25 cho hộp 100 tờ thì 22 $ 00.

Có bán đồ bàn hình máy xe nóng nực. Tại hãng Photo-Studio 135-138 Catinat Saigon.

Mấy lần tôi đi Tân-châu thì tôi xin đến tiệm hiệu HAN-THÀNH-PHƯƠNG, ở Phố đây Ba-ha, đường Lefèvre số 58. Phòng đọn vẻ vua ngồi mát mẻ, có quạt máy, đồ khí mà Thợ Bớt-Tóc cũng rành nghề.

Salon de Coiffure

N° 58, Rue Lefèvre — SAIGON

Cần khi nào mới muốn mua Bugie Angam, Rượu Tây, Rượu Tây, Thuốc Gồng, Savon de Marseille, Dầu Menthe, cùng là các thứ khác thì tôi cũng cứ đến Etablissement Trần-Quốc-Diện N° 58, rue Lefèvre mà mua.

Văn đàn

(Parlé littéraire)

Họa vận

Non nước xem ra rất đổi sầu!
Nương mình cảnh là biết đã lâu;
Trông ra từ cỏ lòng treo ngược;
Chiều ngoảnh tới Nam mây kéo trắng;
Đêm nhớn đánh Liệt khói giăng mù;
Lâm con xét lại khôn rồi nhỏ;
Trung hiếu chẳng toàn chế phải đâu.

Linh-Xuyên. *Hồ hữu Bảng*

Hựu Họa

Non nước buồn hiu cảnh giựt sầu;
Thoi đưa thấm thoát nghĩ hồi lâu;
Trải qua đất khách ta ngăn đôm;
Boài lại quê mình cách mấy châu;
Quốc quân đưa lòng cơn vẫn vẻ;
Người người mỗi mắt lúc ca mù;
Tư bề xử lẽ nhỏ lâm ly;
Xét phải chưa trên tuổi đến đầu.

(Biên-hòa) *Lâm văn Điện*

Kỷ giờ Trần Văn Chiêm

Hội ngộ cùng nhau có mấy ngày
Rồi liền huyền-độ tế-phân tay
Quang sang cách trở hoài tư vọng
Nam bắc chia đăng khá sối thay
Chén rượu riêng hòn ngôi trí huệ
Cầu thơ cảm chạnh nghĩa danh tài
Ân nhân nay rẽ trời muôn dặm
Sơn sắc lòng nầy hạ lợt phai.

Tỷ đệ Trần-Văn-Nhu

Thời hài

Một tiếng cười

Anh kia nổi danh khôi hài, khi mở miệng không ai nhịn cười đặng. Chúng bạn cố kiếm đều khó mà rằng: « Anh lựa sao nói trong một tiếng cho chúng ta đều cười, đỉnh đặc cỡ bàn mà thường cho, hằng lời nói không vui tai, thì chúng ta phạt lại. »

Anh ta xin rằng: Các đều sắp đặt mấy bác hãy nghe theo tôi. Chúng đồng nói: xin theo lịnh anh dạy. Anh ta bảo rằng: — Hãy đọn cỗ bàn đem hát lại miễu Văn-Xương, trước bàn khấu đào một cái ao cho sâu, chừng ấy tôi nói một tiếng mấy bác cười vỡ bụng. Chúng bạn nghe theo trở về toan sắp đặt.

Đoạn anh ta chạy kiếm, một thằng đuôi bảo rằng: « Mi tật nguyền bóng quáng đôi rách tèm lem, ta muốn đắc mi đi ăn uống cho mơ say, mi không hay chăng? »

Thằng nghe thôi mừng quỉnh hồi phản. — Anh ta nói: « Số là tại miễu Văn-Xương làng xóm đang lễ mà ta ngại có giấy (thiệp mời tan đây) nên muốn đem mi đi cho vui, ngặt vì mi đuôi mù không biết lễ nghi, trước thắm tình cùng hương chén e cũng khó coi lắm đó; chợ nói gì thịt rượu thì ê hề đi mà! Đuổi nghe thôi nhảy nước giải, cứ nài rỉ đôi theo. — Anh lại bảo rằng: — Thôi cũng chịu lòng cho, mà khi đến miễu phải có chất lễ nghi; vậy thì các việc nghe tao dạy. Điều đa du vàng lời.

Đàng kia chúng bạn tề tựu đông đủ, trà rượu linh đình; Một chốp anh ta nắm tay đuôi dẫn vào, để đứng ngay thềm ao, nghênh lại nói với chúng bạn rằng: « Mấy bác hãy nghe một tiếng cười đây! » Ai ai đều nghiêm tai lắng lặng. Anh ta dùng hỏ lớn lên rằng: « QUÌ »; tức nhiên đuôi qui ngay, lột phốc xuống ao, làm ai nấy vàng cười rầm lên, rồi dồng xúm kéo đuôi dẫn ngay vào tiệc.

Mộng-Liên, *dịch tiếu-lâm.*

YẾT-THỊ ĐẤU-GIÁ

Chỗ, ngày và giờ đấu-giá

Tòa bố Bacliêu, 28 novembre 1921, 9 giờ.

Việc đấu-giá: Cho mướn lò-heo Vĩnh-lợi. Cho mướn tiền bến nước và đậu tại bến Vĩnh-lợi.

Ba giá: Lò-heo..... 8.500 $ 00
Tiền bến..... 150 00

Tiền thế chân mỗi: Lò-heo, 2 thế chưa.
Tiền bến..... 150 00

Nhà gầy đã thế lệ đấu-giá, ai muốn đến coi cũng được: 1er Bureau (3e section), Tòa bố Bacliêu và phá-việc Vĩnh-lợi.

Như mua được hộp họa hình « LA NOUVELLE CHAMBRE CLAIRE UNIVERSELLE » thì mấy người đều vẽ được khéo các thứ sơn thủy, hình, vân vân.

Hộp họa hình nầy làm rất lý và đúng lắm.

Hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4 làm Đại-biểu.

HÃNG

Etablissements Industriels

DE SAIGON

Ở đường Mac-Mahon, môn bài 26 và 27

Mới được bên Huê-Kỳ gởi lại một kiểu xe hơi mới, tốt lắm, chở được 15 người bộ hành, Giá re lắm.

Hãy đến mà coi.

Lục-châu chư quí vị muốn hỏi đều chi xin viết thơ cho bổn hãng môn bài 25 và 27 đường Mac-Mahon, gần đường xe lửa.

Dầu hôi hiệu cái Mão

Dầu hôi hiệu Cái Mão (La Pétrole Ceupanne) chẳng dầu của hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles. Dầu nầy thắp đèn lắm. Hễ dùng dầu hôi thì chẳng nên quên hiệu Cái Mão. Phải tìm cho đúng hiệu Cái Mão mà mua, thì mới dùng dầu thiệt tốt.

CROWN OIL

LANGKAT

Trong Lục-Châu các Hàm thông mật cho hãng Compagnie Franco-Asiatique des Pétroles đều có bán thứ dầu hôi nầy

Trong Lục-Tỉnh anh em muốn hỏi thăm đều chi, xin viết thơ cho hãng Cº Franco-Asiatique des Pétroles ở Saigon đường d'Adran, số 4. Chủ hãng sẽ hồi ám lập tức.

NÓN CASQUE HIỆU CON GÀ

Có rầu chồng

PARIS

NÓN XINH ĐẸP

CHO CÁC MIỀN NÓNG NỰC DÙNG

Giá 40 quan tiền tây — Giá 45 quan tiền Ly

Kiểu xét có nhỏ xai Tôa

Có bán tại MAGASIN UNIVERSEL

Đường Catinat, môn bài số 187, SAIGON

Lời nói công các vị điền chủ!!! Hãng EMILE PEYSSON ở ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, Saigon, kính tỏ cho các ông hay rằng có bán một thứ thuốc hiệu RATINOL SPÉCIAL để giết chuộc ngoài ruộng MÀ THÔI

Như dùng thuốc nầy thì phải gỉ cho khéo, ĐỪNG CHO CÁC LOÀI VẬT TRONG NHÀ ĐỘNG ĐẾN VÌ NÓ THIỆT HẠI LẮM.

BICYCLETTES **ALCYON**

LA 1re MARQUE DE FRANCE

GAGNANTE DES

"TOURS DE FRANCE" "BORDEAUX-PARIS"

"PARIS-TOURS"

AGENT POUR L'INDO-CHINE

L. CAFFORT

32, 34, 36, Rue Catinat

Những vị nào ở Lục-tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, từ tế, muốn trữ mà bán sỉ, hay là bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng bằng lòng ưng cho.

DYFOAM — Y F O A — DYFOAM

Bông-Bong DYFOAM

Giặt sạch và đượm hết thảy các thứ vải màu

CÓ BÁN KHẮP NƠI

Giá ba cắt (0 30)

HÃNG CÁI: 187, ĐÀNG CATINAT

DYFOAM — Y F O A — DYFOAM

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

PANSEMENTS — LABORATOIRE — SPECIALITES — PRODUITS CHIMIQUES — PHOTOGRAPHIE — DROGUERIE — PARFUMERIE — HERBORISTERIE — ACCESSOIRES — BANDAGES

L. SOLIRENE — PHARMACIE PRINCIPALE — FONDÉE en 1865 — SAIGON

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARẠP

(Tiếp theo)

Một đôi khi vua dắc chàng đến chánh cung mà trước thì vua đã có thuốt các việc của chàng cho hoàng-hậu Vô-bi-ích nghe rồi, nên hoàng-hậu cũng chẳng tỷ; song hoàng-hậu có ý xem thấy A-bữu mỗi khi đến chánh cung, hay liếc nàng cung nữ tên Nữ-hạt-Vu-lao-Đật. Bởi đó hoàng-hậu tính tâu cho vua rõ. Ngày kia hoàng-hậu bèn tâu: « Có khi thánh thượng thấy ý người A-bữu mỗi lần theo thánh giá vào đây hay liếc con Nữ-hạt và vs ngó thì con Nữ-hạt đỏ mặt tía tai. Xin thánh thượng nghĩ có như vậy thì Nữ-hạt bao có chẻ A-bữu. Bởi đó, như thánh ý nạp tấu, thiếp xin cho hai họ vầy duyên ».

Vua nói: « Ái-khanh không nhắc thì quả nhân đã quên lửng rồi, chớ đáng lẽ quả nhân lo xong việc ấy đã lâu rồi. Quả nhân biết ý A-bữu kẻn vợ lắm, và quả nhân có bảo nó chọn lấy, đợi ai thì quả nhân sẽ cưới cho. Mà bấy hiờ nếu ý A-bữu đẹp Nữ-hạt-Vu-lao-Đật, thì có chi hay bằng là cho nó đẹp luôn. Vả lại, hồi Nữ-hạt chẳng làm lơ, ta phải tác thành cái lương duyên nầy, đừng dụ-dự. Bỏ hai đứa nó đó, như nó ung nhau thì cứ trao lời ».

A-bữu vội vàng qui mọp bên chơn vua và hoàng hậu mà tạ ơn. Chàng đứng dậy mà rằng: « Muôn tâu bệ-hạ và nương nương, thánh thượng đã ra tay buộc duyên kim cải cho tôi, thì còn ai mà làm việc ấy cho hơn nữa đặng; nhưng mà tôi còn ngại chẳng biết nàng Nữ-hạt có để không nưng khăn sửa trấp cho tôi chăng »? Chàng tâu rồi lại ngó nàng Nữ-hạt; nàng thẹn mặt làm thinh ngó xuống, tỏ ý đã đành lòng.

Đàm cưới đến ngày, lễ bày trong cung trọng thể trọn mấy ngày cho hai họ thành thân. Hoàng hậu ban cho Nữ-hạt châu báu bộn hàng, còn vua thì ban cho A-bữu bạc vàng chẳng ít.

Nhằm giờ hiệp cẩn, có thế-nữ phò tân nhơn đến lại cung riêng của A-bữu, chàng thì đứng dỏ mà chờ nhơn-nhỏi. Tiêu thiều khởi tấu vang dậy, vợ chồng bắt tay hiệp mặt.

Trọn cho mấy bữa mới xong các cuộc vui chơi theo cuộc đám cưới, rồi đó thì vợ chồng mặt đầu ý thắm duyên ưa, phi chi rồng mây cá nước. Vợ chồng hòa nhã cùng nhau lắm, mỗi ngày một đàng đi chầu thiên-tử, một đàng vào phục sự chánh cung, rồi thì về, vợ chồng sẵn bàn trong nhà chẳng rời nhau một bước.

Nàng Nữ-hạt nầy thật gồm cả tánh đức, ở ăn đẹp ý A-bữu vô cùng. Bởi đó cho nên hai vợ chồng mến khí rẫnh việc thì nhơn dấy mà đàm luận với nhau không mỏi. Đến bữa ăn thì cùng nhau chia mùi các vật cao-lương, vui vẻ chén thù chén tạc. Nhứt là bữa cơm chiều, vợ chồng ăn uống vui vẻ lắm. Thường trong bữa ăn nầy thì dùng tình những là quả phẩm; vừa ăn uống vừa chuyện trò, có lúc lại hứng chí: chồng ngâm thi, vợ họa đáp, có lúc lại chồng thổi địch, vợ ca ngâm.

Vợ chồng đặng nhân lạc với nhau như vậy trải đã hèn lâu. Việc ăn xài thì to, mà chẳng hề màng đến. Ngày kia có người lẩy lấu lẫnh nấu cơm nước cho hai vợ chồng, đến ăn quá to, lại thêm ngoài việc ăn uống, những tiền đã đem mà sắm sanh y phục cùng những tư trang của hai vợ chồng, cho nên chàng A-bữu xem trọn tài bữu của vua ban vừa đủ đắp vào đó. Song chừng hay như vậy thì đã muộn rồi. Đó vợ chồng mới cùng nhau rầu-rĩ; mà hà rầu việc xưa rồi chữa việc nay dễ đặng. A-bữu bèn tính với vợ, để trả tấc các nợ ăn uống ấy đi, nàng Nữ-hạt chịu. Chàng cho kêu người lãnh nấu ăn tới và xĩa ngay mà trả đủ số, chẳng để cho ai biết việc tùng thiếu của mình.

Người lãnh nấu ăn mừng đặng lợi, ôm bạc ra về, cứ sắm sei mấy đồng vàng, cho hay vàng ấy là của nhà vua mới có. Còn vợ chồng A-bữu xem lại túi nhót chừng nào thì càng thêm rầu chừng nấy. Vợ chồng ngồi lấy mắt nhình nhau, chẳng còn biết lời chi than vãn.

A-bữu vẫn nhớ ngày trước vua có hứa rằng, nếu người cần A-bữu ở trong đền, người chẳng để cho chàng thốn thiếu. Song phần thì chàng xét lại rằng: trong chẳng nấy ngày mà mình đã hão phóng cho tiêu hết của vua ban đi, phần thì chàng lấy sự ngoắt đui làm hổ, chàng chẳng chịu làm mặt dạn mày dày mà xin vua thêm của khác. Vả lại, như chàng về nhà mà xin tiền bà mẹ, việc ấy thì dặng rồi, vì từ ngày chàng đặng vua yêu thì gia sẵng giao trọn lại cho bà-già ấy hưởng, song chàng lại không muốn làm như thế, một e bà mẹ biết rằng chàng trở lại thói xa-xỉ ngày xưa.

Còn nàng Nữ-hạt thì lại xét rằng hoàng hậu đã ban của cải nhiều quá đi rồi, nàng chẳng còn miệng nào mà nay hỏi xin thêm nữa.

Ngồi lâm thinh một hồi lâu, A-bữu mới nói: « Nay biên thế, vợ chồng ta ngày đã làm tiêu hết của cải rồi, cho đến đồi ngày nay mình phải tùng rồi như vầy, thì là một điều hại lớn mà trước kia mình có đề đâu.

(Sau sẽ tiếp theo)

Tại hãng EMILE PEYSSON ở Saigon, ngang nhà hát Tây, môn bài số 4, có bán đủ đồ cho đồng-bang ta dùng. Hàng hóa đã tốt mà giá lại rẻ lắm, chẳng hãng nào bì kịp. Lục-châu qui-vị nào muốn mua đồ chi thì xin mời đến hãng hay là viết thơ thì sẽ được vừa lòng.

Có bán đèn TÉTO-LANDI, — đồ sơn mài, cà-ra-vách, nón đã thứ, giầy vớ cho hạng tri lớn và con nít, dầu thơm, đồ để đi đường, quần áo cho con nít, đồ dùng họa hình, hộp họa hình « La nouvelle Chambre claire universelle », đồ để chơi Tennis, đồ banh, thuốc giết chuộc ngoài đồng Ratinol special, — Rượu chát đỏ và trắng bán nguyên thùng hiệu Vins Bermond de Bordeaux.

SAIGON — IMP. DE L'UNION — TIRAGE 3.500 EXEMPLAIRES

L'Administrateur-Gérant NGUYỄN-VĂN-CỦA

Cuộc 28 tháng 11 năm 1921

Saigon le 16 Novembre 21